

Nr 332.

Av herr **Liedberg m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 14, angående anslag till åtgärder för hästavelns främjande m. m.

I den till riksdagen avlämnade propositionen, nr 14, angående anslag för hästavelns främjande m. m. har Kungl. Maj:t föreslagit, bland annat, att stuteriväsendets fond skulle upphöra fr. o. m. den 1 juli 1947 och den återstående behållningen å fonden tillföras allmänna budgeten. Förslaget innebär med andra ord, att totalisatormedlens specialbudget skulle upphöra fr. o. m. sagda dag och anslagen för hästavelsändamål i fortsättningen finansieras i vanlig ordning, alltså med anlåtande av statsinkomsterna i allmänhet, i första hand skattemedel.

Frågan om totalisatormedlen och dessas budgetära behandling har vid skilda tillfällen varit föremål för statsmakternas prövning. Vi tillåta oss därutinnan hänvisa till bifogade PM angående behandlingen av totalisatormedlens specialbudget under åren 1934—1946, av vilken promemoria framgår, att slopanDET av nämnda specialbudget hittills icke ansetts böra eller kunna ifrågakomma.

I den föreliggande propositionen faller föredragande departementschefen tillbaka på riksräkenskapsverkets utlåtande över lantbruksstyrelsens förslag till anslagsäskanden för budgetåret 1947/48 och framhåller, att det nu tillämpade förfarings sättet med överförande av totalisatormedlens överskott till stuteriväsendets fond medförde budgettekniskt sett onödiga komplikationer. Arten och omfattningen av dessa svårigheter ha icke närmare angivits och torde f. ö. enligt vårt förmenande knappast heller kunna böra tillmätas någon nämnvärd betydelse.

Redan det nu anförda synes oss innebära tillräckliga skäl att icke vidtaga någon ändring beträffande sättet för den budgetära behandlingen av totalisatormedlen.

Till stöd för vår uppfattning av nödvändigheten av att bibehålla totalisatormedlens specialbudget få vi emellertid ytterligare anföra följande.

Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag i nu ifrågavarande hänseende är ägnat att välla den svenska hästavelns och hästsportens målsmän och utövare allvarliga bekymmer för framtiden i vad gäller tillgodoseendet av hästavelns behov.

Vi anse oss till en början böra bringa i erinran omständigheterna vid tillkomsten av nu ifrågavarande specialbudget. Totalisatorn vid hästtävlingar återinfördes här i landet år 1923. Den svenska hästaveln hade dessförinnan måst arbeta under mycket ogynnsamma ekonomiska betingelser. I syfte att skapa en i ekono-

miskt hänseende fastare plattform för hästavelns existens och utveckling återinfördes därför totalisatorn och detta under den uttryckliga förutsättningen, att den därigenom till statsverket inflytande inkomsten skulle helt användas till hästavelns främjande. Denna inkomstkälla har efter hand svällt ut till sådana proportioner att totalisatorn numera icke blott finansierar samtliga anslag och understöd för hästaveln och vad med denna står i sammanhang utan jämväl lämnar ett betydande överskott, vilket avsättes till stuteriväsendets fond. Att denna medelskumulering tagit en så stor omfattning torde icke kunna läggas själva systemet till last, ty intet lär vi hindra att överskottsmedlen, efter det hästavelns berättigade behov blivit tillgodosedda, tagas i anspråk för andra budgetändamål, vilket också skett i ganska betydande omfattning. Den skönhetsfläck, som överskotten i stuteriväsendets fond till äventyrs kunna anses utgöra, synes oss kunna avlägsnas utan att själva systemet med en specialbudget för den skull behöver övergivas.

Blotta förefintligheten av nu ifrågavarande specialbudget ingiver hästavelns målsmän en känsla av tillförsikt att hästavelns behov av ekonomiskt stöd från det allmännas sida under alla förhållanden kunna tillgodoses. Hästaveln är nämligen en verksamhet, som för att skänka sin utövare någon lön för mödan kräver planläggning på lång sikt och som därtill i hög grad kräver kontinuitet i de ekonomiska förutsättningarna. Ett upplösande av totalisatormedlens specialbudget kan befaras komma att medföra att anslagen för hästavelsändamål vad beträffar såväl arten som storleken utsättas för av olika konjunkturen betingade fluktuationer. Detta skulle alldeles säkert bliva fallet, och då i negativ riktning, därest exempelvis under en depressionstid totalisatormedel icke såsom nu är fallet stode till *direkt* förfogande för beredande av nödiga anslag för hästavelsändamål, utan dessa anslag i stället skulle utgå av skattemedel, till vilka inkomsterna av totalisatorn vid ett bifall till propositionen komma att hänföras.

I den föreliggande propositionen föreslås ett anslag till hästavelns befrämjande å icke mindre än 1 402 500 kronor, vilket belopp att döma av departementschefens uttalande (s. 57, rad 5 nerifrån) synes tillmätas viss normerande betydelse vad gäller det årliga anslagsbehovet för nämnda ändamål. Samtidigt som vi med tillfredsställelse hälsa förslaget om denna betydande anslagsökning vilja vi framhålla angelägenheten av att betryggande garantier skapas för att denna högre standard i anslagshänseende för framtiden säkerställes, och detta synes oss kunna ske endast genom bibehållande av totalisatormedlens specialbudget.

Slutligen anse vi oss böra erinra om och med skärpa understryka jordbruksutskottets vid 1946 års riksdag i den bifogade promemorian återgivna uttalande i anledning av riksräkenskapsverkets då föreliggande men av departementschefen icke biträdda förslag om upplösande av nu ifrågavarande specialstat. Detta uttalande synes oss på ett träffande sätt angiva den synpunkt, som enligt vårt förmenande bör anläggas på det föreliggande spørsmålet.

På grund av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till åtgärder för hästavelns befrämjande m. m., i vad densamma innehåller förslag om upplösning av totalisatormedlens specialbudget, icke måtte av riksdagen bifallas och

att frågan underkastas grundlig utredning.

Stockholm den 28 januari 1947.

<i>Gösta Liedberg.</i>	<i>A. Pehrsson-Bramstorp.</i>	<i>L. A. Björklund.</i>
<i>Erik Lundbom.</i>	<i>Rudolf Boman</i> i Kieryd.	<i>Hjalmar Svensson</i> i Grönvik.
<i>Martin Skoglund.</i>	<i>Per A. Johnsson</i> i Kastanjegården.	<i>Gust. Nilsson</i> i Göingegården.
<i>Gunnar Falla.</i>	<i>Albert Larsson.</i>	<i>Alarik Hagård.</i>
<i>Brynolf Stattin.</i>	<i>Magnus Nilsson.</i>	<i>Nils G. Hansson</i> i Skegrie.
<i>Nils A. Larsson</i> i Östersund.	<i>Per Svensson</i> i Stenkyrka.	<i>Karl Falk.</i>
<i>Ivar Johansson</i> i Mysinge.	<i>Sven J. Vigelsbo.</i>	<i>E. Birke.</i>
<i>Evald Ericsson.</i>	<i>Ragnar Sveningsson.</i>	<i>Anders Pettersson</i> i Dahl.
<i>Nils Holmström.</i>	<i>Per Persson</i> i Norrby.	<i>I. Pettersson</i> i Rosta.
<i>Edvin Jacobsson</i> i Igelsbo.	<i>P. J. Edberg.</i>	<i>Verner Hedlund</i> i Östersund.
<i>Olof Andersson,</i> Malmö.	<i>Aron Gustafsson</i> i Lekåsa.	<i>Sigfrid Jonsson</i> i Järvsand.
<i>Göran Petterson.</i>	<i>Andr. Andersson,</i> Gisselås.	<i>Gust. Svedman.</i>
<i>Axel Landgren.</i>	<i>Anders Paulsen.</i>	<i>Nils Persson.</i>

P M

rörande behandlingen av totalisatormedlens specialbudget under riksdagarna 1934—1946.

1934. I en av statskontoret och riksräkenskapsverket verkställd utredning rörande uppställningen av riksstatens utgiftssida m. m. föreslogs att totalisatormedlen fortfarande i princip borde redovisas å specialbudget. Departementschefen framhöll i anslutning härtill, att det icke torde vara erforderligt att då taga ställning till frågan men att vad ämbetsverken i denna del föreslagit finge prövas i samband med förberedelserna till statsverkspropositionen till 1935 års riksdag. I motionerna I:327 och II:586 hemställdes emellertid, att riksdagen måtte vid avgivandet av det i Kungl. Maj:ts proposition nr 220 begärda yttrandet uttala sig för att totalisatormedlen även i fortsättningen skulle i riksstaten redovisas å särskild specialbudget. I skrivelse nr 203 uttalade riksdagen med anledning härav, att riksdagen erfarit, att departementschefen icke haft för avsikt att vidtaga någon omläggning i detta hänseende utan att frågan först i princip underställts riksdagen. Riksdagen ansåg sig därför kunna uttala sin anslutning till det av motionärerna framförda förslaget. (IX.H.t. s. 43, prop. nr 220, motionerna I: 327 och II:586 samt riksdagens skr. nr 203.)

1935. Statskontoret och riksräkenskapsverket uttalade i remissutlåtande över lantbruksstyrelsens förslag till anslagsäskanden, såvitt anginge redovisningen å riksstaten av inkomster och utgifter av totalisatormedel, att ämbetsverken med hänsyn till vad riksdagen i ovannämnda skrivelse (nr 203) vid 1934 års riksdag anfört, ansåge sig böra utgå ifrån, att totalisatormedlen skulle helt reserveras för de ändamål, som nu tillgodosåges å hithörande specialbudget, och att någon realändring av denna budgets omfattning och innehåll icke skulle ske. Ämbetsverken inskränkte sig därför till att behandla den lämpligaste formen för ifrågavarande specialbudgets anslagsuppdelning. Departementschefen anslöt sig till statskontorets och riksräkenskapsverkets uppfattning i frågan, och riksdagen beslöt i enlighet därmed. Enligt de av riksdagen antagna grunderna för redovisningen å riksstaten av totalisatormedlen skulle de för lantbruksstyrelsens stuteribyrå och för statens hingstdepåer och stuteri avsedda anslagsmedlen redovisas skilda från övriga av totalisatormedel utgående belopp. Sålunda upptogos de för stuteribyrån avsedda medlen under lantbruksstyrelsens avlönings- respektive omkostnadsanslag samt de för statens hingstdepåer och stuteri avsedda medlen å två särskilda anslag, det ena för avlöningar, det andra för omkostnader, båda av förslagsanslags natur. Övriga för stuteriväsendet avsedda medel redovisades under ett gemensamt anslag för hästavelns befrämjande (IX.H.t. s. 18 ff.).

1937. I anslutning till vad statskontoret och riksräkenskapsverket föreslagit redan vid omläggningen av uppställningen av riksstatens utgiftssida beslöt 1937 års riksdag (IX.H.t. s. 10 ff. och 130 ff., jordbruksutsk. utl. nr 1, riksdagens skr. nr 9) vidtaga en viss omläggning av redovisningen av totalisatormedlens specialbudget, innebärande att ett nytt anslag, betitlat »Avsättning till stuteriväsendets fond», med natur av förslagsanslag, uppfördes under

nionde huvudtiteln, under vilket anslag de totalisatormedel skulle redovisas, som återstode, sedan för särskilda ändamål avsedda dylika medel frånräknats.

1945. I remissutlåtanden över lantbruksstyrelsens förslag till anslagsäskanden till 1945 års riksdag hemställde såväl statskontoret som riksräkenskapsverket, att totalisatormedlens specialbudget skulle upphöra. Departementschefen fann emellertid ej skäl att för det dåvarande upptaga nämnda fråga till övervägande (IX.H.t. s. 104).

1946. Liksom föregående år hemställde riksräkenskapsverket, att frågan om upplösning av totalisatormedlens specialbudget skulle upptagas till prövning, och föreslog därvid, att anslaget för avsättning till stuteriväsendets fond skulle ersättas av ett anslag för utbetalning av de nu direkt från sagda fond utgående bidragen eller alternativt, att detta syfte skulle tillgodoses genom motsvarande höjning av anslaget till hästavelns främjande. Ej heller nu fann emellertid departementschefen anledning upptaga frågan till övervägande (IX.H.t. s. 108).

I sitt utlåtande nr 1 framhöll jordbruksutskottet, att utskottet bestämt motsatte sig riksräkenskapsverkets förslag att till övervägande upptaga frågan om upplösande av totalisatormedlens specialbudget, eftersom detta skulle kunna medföra att totalisatormedlen i fortsättningen i mindre utsträckning än som från början varit avsett komme hästaveln till godo.
